ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA
POZIOM ROZSZERZONY

Nr zad	Przewidywana odpowiedź	Pkt	Kryterium zaliczenia
1	W kolejności, np.: rzeźba terenu kamieniołomy (jaskinia, nieczynna kopalnia, dom wczasowy, muzeum, parking, wiata, skały, szlak turystyczny, wyciąg) rezerwat przyrody (lasy)	0–1	Za podanie przykładu zastosowania każdej z trzech metod ..... 1 pkt Uwaga: Uznajemy nazwy własne obiektów.
2	Np.: Odległość w terenie 1 cm – 0,6 km 11,2 cm – x x = 6,72 km Odległość w terenie 6,72 km (6,7 km) Skala mapy samochodowej $\frac{11{,}2\text{ cm}}{2{,}8\text{ cm}} = \frac{x}{60000}$ 2,8x = 60000 x 11,2 = 240000 Skala mapy samochodowej 1: 240000	0–2	Za poprawny sposób obliczeń i poprawny wynik ..... 2 pkt Za poprawny sposób obliczeń bez poprawnego wyniku ..... 1 pkt Uwaga: Jeśli zdający zapisze „=” w skali mianowanej, to nie otrzymuje 1 pkt za poprawny sposób obliczeń.
3	Np.: Skala polowa mapy 1 cm^2 – 360000 m^2 (lub 1 cm^2 – 0,36 km^2) 1 ha = 0,01 km^2 1 cm^2 – 36 ha Powierzchnia w terenie 1 cm^2 – 36 ha 5 cm^2 – x $x = \frac{5\text{ cm}^2 \text{ x } 36\text{ ha}}{1\text{ cm}^2}$ x = 180 ha	0–1	Za poprawny sposób obliczeń i poprawny wynik ..... 1 pkt Uwaga: Nie uznajemy odpowiedzi, jeśli zdający zapisze „=” w skali polowej.
4	D	0–1	Za zaznaczenie poprawnej odpowiedzi ..... 1 pkt
5	a) Typ zabudowy: łańcuchówka (ulicówka) b) Cechy zabudowy, np.: – zwarta zabudowa – zabudowa wzdłuż ulicy – zabudowa rozmieszczona po obu stronach jednej drogi – zabudowa wzdłuż dna doliny.	0–2	Za podanie poprawnej nazwy typu zabudowy ..... 1 pkt Za podanie dwóch właściwych cech zabudowy ..... 1 pkt
6	Morze Bałtyckie, Morze Północne, Morze Czarne	0–1	Za podanie poprawnych nazw trzech mórz ..... 1 pkt
7	metamorficznych (przeobrażonych)	0–1	Za podanie właściwego typu skały ..... 1 pkt

8	Np.: Jaskinie są efektem działalności wód podziemnych (krasu podziemnego). Powstają na skutek ich rozpuszczających właściwości w skałach wapiennych. Wody podziemne krążąc w szczelinach skalnych powiększają je i tworzą naturalne pustki skalne.	0–1	Za poprawne wyjaśnienie powstawania jaskiń uwzględniające czynnik i proces ..... 1 pkt
9	Cechy ukształtowania powierzchni wraz z wyjaśnieniem, np.: − kotlina: sprzyja koncentrowaniu się wód płynących w jej centrum − wąskie doliny: szybko wypełniają się wodą − duże spadki terenu: zwiększają spływ powierzchniowy − obecność pasm górskich: zamykają kotlinę i doliny rzeczne schodzą z gór ku obniżeniu. Cechy sieci rzecznej wraz z wyjaśnieniem, np.: − układ sieci rzecznej: Nysa Kłodzka zbiera wody z gór, co w okresie wysokich opadów w krótkim czasie powoduje znaczne podwyższenie stanu wody w tej rzece − duża ilość dopływów Nysy: szybkie podnoszenie sie poziomu wody w Nysie w okresie roztopów lub wysokich opadów − rzeki górskie o dużym spadku: przyspieszony spływ wody − koncentryczny układ sieci rzecznej: przy obfitym zasilaniu daje szybki efekt wezbraniowy.	0–2	Za podanie dwóch cech ukształtowania powierzchni wraz z wyjaśnieniem ..... 1 pkt Za podanie dwóch cech sieci rzecznej wraz z wyjaśnieniem ..... 1 pkt Lub Za podanie jednej cechy sieci rzecznej i jednej cechy ukształtowania powierzchni sprzyjających powstawaniu powodzi ..... 1 pkt
10	Działania, np.: − wprowadzenie monitoringu opadów atmosferycznych − budowa wałów przeciwpowodziowych (i ich konserwacja) − budowa zbiorników retencyjnych − zalesianie stoków gór − zakaz wylesień stoków gór (górnych partii dorzecza lub zlewni) − ograniczona zabudowa terenów zagrożonych powodzią − ubezpieczenie przez ludność swojego mienia na wypadek powodzi − podejmowanie decyzji o budowie domów na terenach o mniejszym ryzyku zalania.	0–2	Za podanie trzech poprawnych działań ..... 2 pkt Za podanie dwóch poprawnych działań ..... 1 pkt

11	a) punkty krańcowe obszaru Polski − na granicy zachodniej: 14°07′E − na granicy wschodniej: 24°08′E b) konsekwencje: C. Różnice w miejscowym czasie słonecznym. D. Późniejszy wschód Słońca na zachodzie Polski w porównaniu z krańcami wschodnimi.	0–2	Za wpisanie poprawnych wartości współrzędnych ..... 1 pkt Za podkreślenie dwóch poprawnych konsekwencji ..... 1 pkt
12	W kolejności od góry: Tobolsk, umiarkowany chłodny Rzym, podzwrotnikowy Suwałki, umiarkowany ciepły	0–2	Za poprawne przyporządkowanie nazwy stacji oraz nazwy klimatu do tabel trzech ..... 2 pkt dwóch ..... 1 pkt lub lub za poprawne przyporządkowanie trzech stacji ..... 1 pkt lub lub za poprawne przyporządkowanie trzech typów klimatu ..... 1 pkt
13	W kolejności: zwiększy się wzrośnie spadnie zachodni	0–2	Za podanie poprawnych zmian: czterech ..... 2 pkt trzech ..... 1 pkt
14	A. 3 ‰ B. 20‰	0−1	Za przyporządkowanie dwóch poprawnych wartości ..... 1 pkt
15	Np.: Czynnik: opady atmosferyczne. Uzasadnienie, np.: – wody opadowe zmniejszają stężenie soli w wodach morskich. Czynnik: parowanie Uzasadnienie, np.: – parująca woda pozostawia w wodzie sole, które ulegają koncentracji i zasolenie wzrasta. Czynnik: temperatura powietrza Uzasadnienie, np.: – wyższa temperatura powietrza sprzyja wyższemu parowaniu w wyniku czego wzrasta zasolenie wody w zbiornikach morskich. Czynnik: stopień wymiany wody między akwenami, Uzasadnienie, np.: – ułatwiona, szeroka wymiana wód z otwartym oceanem niweluje różnice w zasoleniu – słaba wymiana wód z otwartym oceanem sprzyja utrzymaniu cech zasolenia w	0–2	Za wymienienie dwóch poprawnych czynników wraz z uzasadnieniem dla każdego z nich ..... 2 pkt Za wymienienie jednego poprawnego czynnika wraz z uzasadnieniem ..... 1 pkt Lub Za podanie dwóch poprawnych czynników ..... 1 pkt

	danym zbiorniku (tj. sprzyja utrzymaniu bądź dużego zasolenia, np. w M. Czerwonym bądź niskiego, np. w M. Bałtyckim).		
16	a) A, B – warstwy nieprzepuszczalne b) Np.: − nieckowaty układ warstw skalnych − warstwa wodonośna ma wychodnie na powierzchni − naprzemianległe ułożenie warstw przepuszczalnych i nieprzepuszczalnych − ułożenie warstwy przepuszczalnej pomiędzy warstwami nieprzepuszczalnymi.	0–2	Za podanie oznaczeń warstw nieprzepuszczalnych ..... 1 pkt Za wymienienie dwóch poprawnych cech budowy geologicznej ..... 1 pkt
17	a) w kolejności od góry: P P F b) B. Kampinoski	0–2	Za poprawne oznaczenie trzech zdań ..... 1 pkt Za podkreślenie poprawnej odpowiedzi ..... 1 pkt
18	Np.: W południowej Europie wartość stopnia geotermicznego jest mniejsza niż w pozostałych miejscach, gdyż, np.: − południowa część Europy położona jest na styku płyt litosfery, a pozostałe obszary nie. Lub – Wyspy Bahama i RPA nie leżą na krawędziach płyt litosfery, jak to jest w przypadku obszarów południowej części Europy − południowa Europa jest obszarem aktywnym wulkanicznie − skorupa ziemska ma tu mniejszą grubość i wartość stopnia geotermicznego jest niewielka.	0–1	Za podanie poprawnej przyczyny różnic ..... 1 pkt
19	W kolejności: B A C	0–1	Za trzy poprawne przyporządkowania ..... 1 pkt
20	A. Beskid Żywiecki B. Karkonosze C. Bieszczady	0–2	Za poprawne przyporządkowanie pasm górskich trzech ..... 2 pkt dwóch ..... 1 pkt
21	Np.: – Im kraj położony jest dalej na północy, tym udział procentowy lasów iglastych jest coraz większy.	0–1	Za sformułowanie poprawnej prawidłowości ..... 1 pkt

	– Im kraj położony jest dalej na południe (mniejsza szerokość geograficzna) tym mniej lasów iglastych, a więcej liściastych.		
22	1. wielkopolskie 2. lubuskie 3. zachodniopomorskie	0–1	Za wpisanie trzech poprawnych nazw województw ..... 1 pkt
23	W kolejności od góry: P, P, F, F	0–2	Za poprawną ocenę czterech zdań ..... 2 pkt trzech zdań ..... 1 pkt
24	Od góry: arabski, hiszpański, portugalski	0–2	Za wpisanie poprawnych nazw: trzech ..... 2 pkt dwóch ..... 1 pkt
25	a) Liczba kobiet: 32,6 mln – 16,2 mln = 16,4 mln Współczynnik: (16,4 : 16,2) x 100 = 101,2 ≈101 b) – niehigieniczny tryb życia (alkoholizm) – mniejsza odporność biologiczna mężczyzn – większa podatność na choroby cywilizacyjne (choroby serca) – wypadki przy pracy (w górnictwie, hutnictwie, budownictwie, transporcie)	0–2	Za poprawne obliczenia i poprawny wynik ..... 1 pkt Za podanie dwóch przyczyn ..... 1 pkt
26	a) W kolejności od góry: 3, 1, 2 b) Ocena – sprzyjające Uzasadnienie, np.: Gleby: − duży udział żyznych gleb, m. in. czarnych ziem i gleb brunatnych. Klimat: − sprzyjający łagodny klimat z długim okresem wegetacji.	0–3	Za wpisanie trzech poprawnych numerów ..... 1 pkt Za poprawną ocenę z dwoma argumentami ..... 2 pkt Za poprawną ocenę z jednym argumentem ..... 1 pkt
27	W kolejności: D B E C	0–2	Za wpisanie poprawnych oznaczeń czterech ..... 2 pkt dwóch, trzech ..... 1 pkt

28	Bydło: Demokratyczna Republika Konga Uzasadnienie, np.: − występowanie muchy tse-tse w Kotlinie Konga utrudnia chów bydła na tym obszarze. Trzoda chlewna: Irak Uzasadnienie, np.: − wyznawcy islamu, którzy dominują liczebnie w Iraku, nie spożywają wieprzowiny.	0–2	Za wybranie właściwego kraju i podanie uzasadnienia ..... po 1 pkt
29	Np.: – większa wartość odżywcza roślin GMO – większa wydajność – dłuższy okres przechowywania – większa odporność na choroby – nie wymagają stosowania środków chemicznych.	0–2	Za poprawne argumenty trzy ..... 2 pkt dwa ..... 1 pkt
30	Od lewej: C A B D E	0–1	Za ułożenie poprawnego modelu przyczynowo-skutkowego ..... 1 pkt
	lub D E B C A		
31	W kolejności: Trzebinia Żarnowiec Bełchatów	0–2	Za wpisanie właściwych nazw elektrowni trzech ..... 2 pkt dwóch ..... 1 pkt
32	a) C, D b) Np.: – mniejsza degradacja środowiska przez przemysł zaawansowanych technologii niż przemysł tradycyjny – sprzedaż produktów przemysłu zaawansowanych technologii często przynosi większy zysk – powstają miejsca pracy w placówkach naukowo-badawczych, z którymi współpracuje przemysł zaawansowanych technologii	0–2	Za zaznaczenie dwóch poprawnych odpowiedzi ..... 1 pkt Za podanie dwóch poprawnych korzyści ..... 1 pkt
33	W kolejności: węgiel kamienny ropa naftowa węgiel brunatny	0–1	Za wpisanie właściwych nazw trzech surowców ..... 1 pkt

34	W kolejności: łódzki sudecki warszawski	0–1	Za podanie poprawnych nazw trzech okręgów ..... 1 pkt
35	Np.: − w strefie upwellingu napływa woda z głębin oceanu bogata w substancje odżywcze (co skutkuje rozwojem planktonu i ławic ryb) − prąd wstępujący powoduje napływ zimnych, dobrze natlenionych wód.	0–1	Za podanie poprawnego wyjaśnienia ..... 1 pkt
36	1. Baskowie 2. Palestyńczycy 3. Kurdowie 4. Czeczeni	0–2	Za wpisanie poprawnych nazw narodów czterech ..... 2 pkt dwóch, trzech ..... 1 pkt
37	W kolejności: N N D N	0–2	Za wpisanie właściwych oznaczeń czterech ..... 2 pkt dwóch, trzech ..... 1 pkt